

Toolgids Identiteits- ontwikkeling bij de jeugd

VOORWOORD

Swazoom Welzijn begeleidt binnen het jongerenwerk jeugd uit Amsterdam Zuidoost. Het jongerenwerk voert groepsactiviteiten en projecten uit in de jeugdcentra, in de wijk en in scholen.

Daarnaast hebben de jongerenwerkers ook individueel contact met jongeren. Sipi is gevraagd om tools te ontwikkelen voor de jongerenwerkers zodat zij extra handvatten hebben om bij te kunnen dragen aan de identiteitsontwikkeling van de jongeren.

Sipi heeft bij de ontwikkeling van de tools voortgebouwd op werkvormen uit Sipi's erkende interventie 'Diamant identiteit en weerbaarheid'. De levensomstandigheden en geschiedenis van jongeren uit

Amsterdam Zuidoost vragen om een eigen benadering en invulling. Daarom heeft het Verwey Jonkerinstituut eerst onderzoek uitgevoerd en hebben we de tools uitgetest in samenwerking met de jongerenwerkers en stagiaires van Swazoom.

Het onderzoek door het Verwey Jonkerinstituut in combinatie met field research bij Swazoom, de werkvormen van Sipi's erkende interventie Diamant en de testfase en feedback van Swazoom-medewerkers hebben geleid tot deze toolgids.

Wij danken de jongerenwerkers, sociaal werkers en stagiaires van Swazoom Welzijn voor hun openhartigheid, mededeelzaamheid en inzet.

**Wilma
Aarts**

**Salma
Mallouk**

**REDACTIE
2022**

**Ibtissam
El Bazi**

INHOUDSOPGAVE

Pag. 1	Voorwoord
Pag. 2	Redactie
Pag. 3	Inhoudsopgave
Pag. 4	Richtlijn voor het gebruik van de tools
Pag. 5 - 6	Behoeften van jongeren met bijbehorende identiteitsontwikkelingstool
Pag. 7 - 10	Tool 1 Identiteitsspin en -pizza: je identiteit verkennen in de breedte
Pag. 11	Opdracht 1 Wat betekent identiteit?
Pag. 12	Opdracht 2a Jouw dubbele culturele identiteit
Pag. 13	Opdracht 2b Nederlandse identiteit
Pag. 14	Opdracht 2c Etnische identiteit
Pag. 15	Opdracht 2d religieuze identiteit
Pag. 15 - 16	Opdracht 3 Pitchopdracht
Pag. 17 - 18	Opdracht 4 Identiteitspizza
Pag. 19 - 20	Tool 2 Levenslijn & keerpunten: verkenning in de diepte
Pag. 21 - 22	Opdracht Levenslijn
Pag. 23 - 24	Tool 3 Omgaan met discriminatie
Pag. 25	Opdracht 1 Een strategie om met discriminatie om te gaan naspelen
Pag. 26	Opdracht 2 Vijf manieren om met dezelfde discriminatie-situatie om te gaan
Pag. 27	Opdracht 3 Vertellen hoe je kunt reageren op discriminatie
Pag. 27 - 30	Opdracht 4 Oefenen met uitspreken en aanspreken
Pag. 31 - 32	Opdracht 5 Melding maken van discriminatie
Pag. 33 - 34	Tool 4 Sturen tussen culturen: schakelen, schipperen en inleven
Pag. 34	Opdracht 1 Culturen en rolpatronen
Pag. 35 - 36	Opdracht 2 Perspectiefwisseling
Pag. 37 - 38	Tool 5 Express wie je bent, wat je vindt, wat je voelt!
Pag. 39 - 40	Opdracht 1 Verken en bepaal jouw boodschap
Pag. 40 - 44	Opdracht 2 Expressievorm bepalen/kiezen
Pag. 45 - 46	Bijlage: Hoe jongerenwerk bijdraagt aan identiteitscohesie bij jongeren

Richtlijn voor het gebruik van de tools

Deze toolgids richt zich tot jongerenwerkers. Jullie lezen de tekst in deze toolgids om activiteiten voor te bereiden die je met jongeren gaat uitvoeren. Bepaalde stukken tekst zijn ook geschikt om tijdens de activiteiten door jongeren te worden gelezen. Deze ‘jongerenteksten’ zijn herkenbaar aan dit lettertype.

In deze toolgids worden vijf tools gepresenteerd die jou op weg kunnen helpen bij het stimuleren van identiteitsontwikkeling bij jongeren. Deze toolgids wil als een kookboek jou inspireren en daarnaast vooral laten weten: gebruik al je creativiteit en sociale antennes om je activiteit aan te laten sluiten bij jouw jongeren.

Je vindt hierin niet alleen de tools zelf, maar ook de doelstellingen. Als jongerenwerker wil je niet alleen weten wat je doet, maar ook waar je activiteit op gericht is. Wat wil je bereiken met de jongeren? Door te weten wat je doet en waarom je het doet, kun je jouw creativiteit en mensenkennis de ruimte geven bij het vormgeven van de activiteiten.

In het tabel op de volgende pagina staat in de linker kolom een opsomming van de behoeften die jongeren hebben bij hun identiteitsontwikkeling. In de rechterkolom staat de daarbij passende tool. De inzet van de betreffende tool is gericht op de vervulling van de corresponderende behoeften van de jongeren. We raden je allereerst aan een groep jongeren te kiezen om met hen alle vijf de tools uit te voeren. De tools bevatten vaak verschillende opdrachten waaruit je een selectie kan maken. Door alle vijf tools uit te voeren met jongeren, ga je zelf ervaren wat je met de tools kan en wat de tools teweeg kunnen brengen bij jongeren.

Deze tools zijn bedoeld om uit te voeren bij groepsactiviteiten met jongeren tussen de 12 en 23 jaar in het jeugdcentrum. Echter, ze kunnen ook gebruikt worden bij activiteiten voor groepen of klassen op school. Bedenk echter dat in de schoolsituatie mogelijk geen of minder sprake is van vrije groepskeuze en deelname. Identiteitsontwikkeling is een persoonlijk en gevoelig onderwerp.

Het is belangrijk ermee rekening te houden dat jongeren minder openhartig kunnen of willen zijn op school. Van belang is dat dit wordt gerespecteerd. Onze ervaring leert dat als je als professional zelf open en eerlijk bent de jongeren zich sneller openstellen om zelf hun verhaal te delen.

Daarnaast kun je de tools ook inzetten bij individuele begeleiding van jongeren. Er wordt echter aangeraden eerst ervaring op te doen met deze tools in groepen. Groepsdynamica en interactie met leeftijdgenoten zijn belangrijk bij het werken met deze tools. Deze interactie is online moeilijk te bereiken. Daarom zijn deze tools minder geschikt voor online jongerenwerk.

Tip

Bepaal voor de groep waarmee je gaat werken, het liefst samen met de jongeren een doel voor de training van 5-6 bijeenkomsten: Ik kan duidelijk maken wie ik ben! Of 'Ik weet wat ik wil' of 'Wij kennen elkaar beter'. Dit geeft richting aan de training. Aan het eind kun je met de groep evalueren of (in hoeverre) het gestelde doel is bereikt.

Laat je inspireren door deze tools en maak ze jou eigen!

BEHOEFTE VAN JONGEREN MET BIJBEHORENDE IDENTITEITSONTWIKKELINGSTOOL

Tabel 1 Behoeften van jongeren met bijbehorende identiteitsontwikkelingstool

BEHOEFTE VAN JONGEREN IN ZUIDOOST	WERKVORM + ROL/INTERVENTIE JONGERENWERKER
<p>1. Verkennen van de meervoudige identiteit (breedte)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beseffen dat hun identiteit gelaagd en samengesteld is • Zich afhankelijk van de situatie en het gezelschap meer met de ene of andere deelidentiteit vereenzelvigen • Zelf kiezen welke deelidentiteit ze op welk moment naar voren brengen (strategisch, doelbewust) • Reflecteren op zichzelf • Erkenning en herkenning vinden • Zich kunnen presenteren 	<p>Identiteitsspin en -pizza</p> <p>Werkvorm:</p> <p>individueel of gezamenlijk op papier zetten van mind maps over deel-identiteiten (identiteits-spinnen) en een identiteitspizza over de samengestelde identiteit. Dit wordt afgewisseld met (groeps)gesprekken hierover, of persoonlijke presentaties.</p> <p>Rol jongerenwerkers: je noemt voorbeeld-elementen van je eigen identiteit of die van jongeren om het gesprek en denken erover op gang te brengen.</p>
<p>2. Levenslijn.</p> <p>Persoonlijk leven(sverhaal) verbinden met de meervoudige identiteit (diepte)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reflecteren op hun leven • Zich bewust worden waar ze vandaan komen • Zich bewust zijn van keerpunten, krachten en belangrijke personen in hun levensloop • Ontdekken welke krachten ze vaker kunnen inzetten • Zelfvertrouwen • Zich bewust zijn van moeilijkheden die ze hebben overwonnen: bewust van hun kracht • Herkenning en erkenning vinden 	<p>Jongeren tekenen hun levenslijn(en) met daarin enkele belangrijke life events, keerpunten, hoogte- en dieptepunt(en). In een presentatie aan een groepsgeenoot of de groep vertelt elke jongere hoe en met wiens hulp hij/zij dieptepunten heeft overwonnen.</p> <p>De jongerenwerker toont en vertelt eerst zijn/haar verhaal, geeft zich bloot en legt een verband met de eigen afkomst of culturele identiteit. Dit bevordert bij jongeren bewustwording van eigen identiteit en kracht.</p>
<p>3. Omgaan met discriminatie en melding maken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beseffen dat discriminatie bestaat en niet 1-2-3 zal zijn uitgebannen • Kunnen omgaan met discriminatie: voor zichzelf opkomen op een manier die constructief is voor henzelf, henzelf krachtig doet voelen • Discriminatie aan de kaak stellen • Onderling herkenning en erkenning vinden 	<p>Jongeren beelden voorbeeldsituaties of eigen ervaringen met discriminatie uit in rollenspel en bespreken deze. Ze oefenen met verschillende reactiemogelijkheden. Desgewenst maken jongeren gezamenlijk bij een instantie melding van discriminatie.</p> <p>Jongerenwerkers bieden luisterend oor en leven mee. Ze proberen jongeren bewust en weerbaar te maken. Ze stellen zich bemiddelend en constructief op. Stimuleren jongeren tot gedrag dat henzelf niet benadeelt.</p>

<p>4. Sturen tussen culturen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omgaan met deelidentiteiten, switchen tussen culturen • Snappen hoe en waarom normen thuis, op school, en op straat van elkaar verschillen • Kunnen switchen tussen culturele referentiekaders • Reflecteren op zichzelf • Vaardigheid om te manoeuvreren vergroten • Begrijpen hoe anderen (ouders, docenten, werkgevers) denken en met hen kunnen omgaan 	<p>Werkvorm:</p> <p>Schrijf of discussie-activiteit over rolpatronen in verschillende Amsterdamse (sub)culturen.</p> <p>Jongerenwerker daagt uit na te denken over rolpatronen in hun eigen kringen en bij andere groepen en (sub)culturen in Amsterdam. Jongerenwerker leidt discussie, confronteert, bemiddelt, stimuleert jongeren zich in anderen te verplaatsen en van perspectief te wisselen.</p>
<p>5. Expressie (van emotie rond identiteit)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zelfbewust en trots uiting geven aan hun culturele identiteit • Een 'taal' (expressievorm) vinden waarin ze zich thuis voelen, waaraan ze plezier beleven • Uiting geven aan hun boodschap, overtuiging of gevoel 	<p>De jongerenwerker schat in welke expressievorm het best bij de jongeren aansluit en introduceert deze bij hen. De jongerenwerker stimuleert jongeren zich te uiten, maakt hen enthousiast, moedigt hen aan en kijkt vol belangstelling naar het resultaat.</p> <p>Jongerenwerker reikt materialen en werkvorm aan (tiktok, vlog, collage, foto, rap, of meer activistisch: pamflet), huurt eventueel professionals in (rapper, filmer, ..).</p>

TOOL 1 IDENTITEITSSPIN EN-PIZZA: JE IDENTITEIT VERKENNEN IN DE BREEDTE

Deze eerste tool gaat over de verkenning door jongeren van hun samengestelde culturele identiteit. In een ontwikkelsessie bij SWAZOOM heeft Sipi enkele opdrachten uit deze tool uitgevoerd met een paar jongerenwerkers en sociaal werkers van SWAZOOM. Vooraf hadden enkelen twijfels:

‘ ik ben er niet zo mee bezig, met mijn identiteit.’

Toen de vier werkers van SWAZOOM gedurende een uur verschillende opdrachten uitvoerden (eerst zelf, individueel nadenken en aantekeningen maken, en dan vervolgens in een ronde delen en toelichten), kwam er veel los: herinneringen aan discriminatie, verwondering vroeger over verschillen met ‘Nederlandse kinderen op school’ en meer.

Onderstaande de tabel biedt een samenvattend overzicht van kerngegevens over de eerste tool. In de eerste kolom staan de behoeften waaraan deze tool tegemoet wil komen, namelijk de behoefte van jongeren om in de breedte te verkennen wie ze zijn, wat hun identiteit is.

De tweede kolom beschrijft de activiteit in deze tool. In de derde kolom staat wat je opstelling en rol als jongerenwerker is bij deze activiteit. De doelen van de activiteit staan in de laatste kolom. Dit overzicht helpt je te bepalen of deze tool nu passend is voor jouw groep jongeren. Deze tool is verkennend en bij uitstek geschikt om als eerste te worden ingezet.

BEHOEFTE VAN JONGEREN	WERKVORM	ROL – OPSTELLING JONGERENWERKER	DOELEN VOOR JONGEREN
<ul style="list-style-type: none"> In de breedte je identiteit verkennen Beseffen dat je identiteit uit lagen en delen bestaat Voelen dat je identiteit één is (samenhangt) Kunnen kiezen om per situatie en gezelschap doelbewust de ene of andere deelidentiteit naar voren te brengen Reflecteren op jezelf Kennis over je eigen identiteit (zelfkennis) vergroten Erkenning en herkenning vinden bij elkaar Je kunnen presenteren 	<p>Identiteitsspin en -pizza</p> <p>Werkvorm:</p> <p>Individueel of gezamenlijk op papier zetten van mind maps over deel-identiteiten (identiteits-spinnen) en een identiteitspizza over de samengestelde identiteit.</p> <p>Dit wordt afgewisseld met (groeps)gesprekken hierover, of persoonlijke presentaties.</p>	<p>Jongerenwerker noemt voorbeeld-elementen van de eigen identiteit of die van jongeren om het gesprek en denken erover op gang te brengen.</p>	<p>Verkennen van hun meervoudige identiteit (breedte)</p> <p>Jongeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> Worden zich bewust van hun meervoudige identiteit Werken aan hun presentatievaardigheden Zijn zich bewust van hun diverse kwaliteiten Zijn zich bewust van dingen die als vanzelfsprekend gezien worden zoals bij de Nederlandse identiteit: afspraak is afspraak

Deze tool bevat stukken tekst die jongerenwerkers ter voorbereiding kunnen lezen. Enkele stukken inleidende tekst zijn ook door jongeren te lezen, als jongeren daar belangstelling voor hebben. Maar binnen het jongerenwerk past mondelinge uitleg vaak beter.

Opbouw en duur (suggestie): 60 minuten

- 5 minuten: jongerenwerker leidt onderwerp Identiteit en je identiteit verkennen
- 20 minuten: gezamenlijk of individueel enkele opdrachten maken over identiteit-mindmaps (opdrachten 1, 2a, 2b, 2c en/of 2d) en in de groep bespreken.

Optie 1

- 5 minuten: Opdracht 3 maken (=voorbereiden persoonlijke pitch)
- 20 minuten: Persoonlijke presentaties uitvoeren over je identiteit

Optie 2

- 5 minuten: Uitleg identiteitspizza + materiaal uitdelen
- 20 minuten: Opdracht 4 maken: identiteitspizza tekenen, knippen en plakken
- 5 minuten elkaars identiteitspizza bekijken

Op de volgende pagina's staan inleidende en toelichtende teksten, gevolgd door opdrachten voor jongeren.

Wie ben ik?

Deze tools zijn ontwikkeld voor jongeren: om zichzelf beter te leren kennen. Hierdoor kom je steviger in je schoenen te staan. Je leert vaardigheden die je nodig hebt om je leven en loopbaan in eigen hand te nemen. Weten wie je bent. Weten wat je wilt. Weten wat je belangrijk vindt. Dat zijn noodzakelijke vaardigheden om bijvoorbeeld een baan te kunnen krijgen. En ze helpen voorkomen dat je verkeerde keuzes maakt. Bij deze tool voor identiteitsontwikkeling is er veel aandacht voor jou als persoon.

Je doet zelfkennis op. Hierdoor groeit je zelfvertrouwen en ontwikkel je allerlei competenties. Je gegroeide zelfkennis en zelfvertrouwen zullen de basis zijn waarop je daarna voortbouwt. Deze tool draait om

bewustwording en acceptatie van je eigen samengestelde identiteit. Wat betekent opgroeien in twee culturen? Je maakt verschillende opdrachten over wie je bent en waaruit jouw identiteit bestaat.

Theorie identiteit: wat voor mens ben ik?

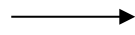
Als je jezelf kent, kun je keuzes maken die écht bij je passen. Als je jezelf goed kent ben je gelukkiger. Als jij je bewust bent van jezelf, geeft dat zelfvertrouwen. Als je weet wie je bent en wie je niet bent geeft dat rust. Als je over jezelf en je gedrag kunt nadenken, krijg je meer grip op je leven.

Om te weten wat je echt wilt, is het nodig je ware aard of identiteit te kennen.

Andersom helpt weten wat je wilt ook om een duidelijker beeld te hebben over 'wie ben ik nou eigenlijk?'. Weten wie jij bent en wat je wilt, geeft je houvast en eigenheid.

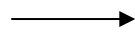
Wat maakt jou anders dan anderen? Wat maakt jou uniek? Wat maakt jou verschillend van anderen? Het wordt tijd om dat te ontdekken! Je gaat bij deze tool over jezelf vertellen. Als je straks gaat solliciteren voor een stage of een bijbaan moet je ook over jezelf vertellen. Je oefent met jezelf presenteren.

Bij wie hoor jij?

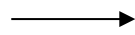
Identiteit

Hoe ben jij?

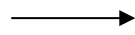
Karakter/eigenschappen

Wat vind jij belangrijk?

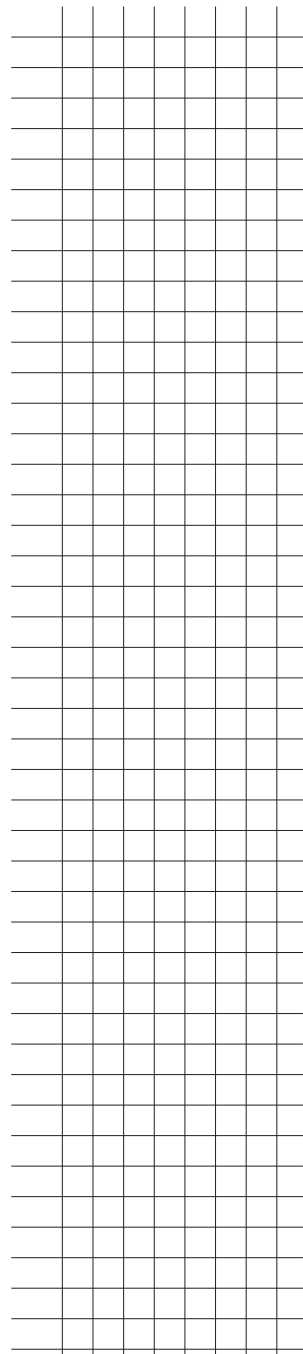

Waarden

Waar ben je trots op!

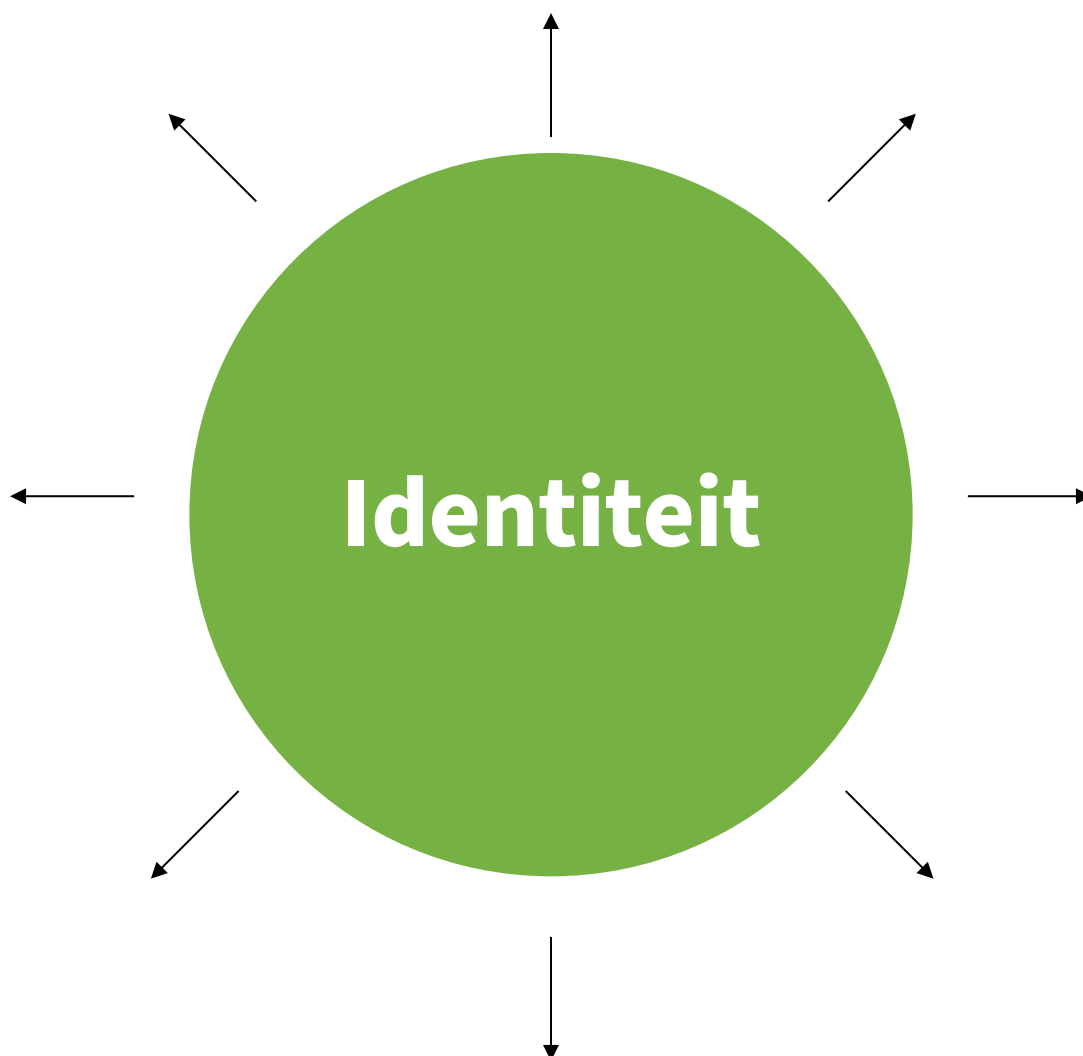
Kwaliteiten

Kies enkele opdrachten uit deze tool, die je bijvoorbeeld in een uur kunt uitvoeren. Het is niet nodig alle opdrachten uit te voeren.

Opdracht 1 Wat betekent identiteit?

Wat komt er in je op als je denkt aan het woord 'identiteit'? **Schrijf bij de pijlen op wat volgens jou het woord identiteit betekent.**

Deze opdracht kun je ook gezamenlijk doen, door bovenstaande figuur op een flipover te tekenen. Schrijf alle woorden die jongeren roepen bij de pijlen. (In plaats van het woord 'identiteit' kun je ook de vraag 'wie ben jij/ik?' in het midden zetten. Bedoeling is het denken en praten op gang te brengen. Er is geen goed of fout.

Veel jongeren in Amsterdam Zuidoost zijn opgegroeid en opgevoed in twee culturen. Als je ouders in een ander land geboren en/of opgegroeid zijn, dan heb jij als kind vaak nog een band met het herkomstland van je ouders. Er kan bijvoorbeeld veel familie wonen, waar jij op bezoek gaat en bij wie jij je thuis voelt.

Jouw culturele identiteit kan gebaseerd zijn op het land waar je woont, maar ook op het land waar je ouders geboren zijn, bijvoorbeeld een Surinaamse of Antilliaanse identiteit. Veel mensen hebben banden met twee landen of culturen. Zij hebben een meervoudige culturele identiteit.

Opdracht 2a Jouw dubbele culturele identiteit

Vul in: Waaruit bestaat jouw dubbele culturele identiteit uit?

1. Nederlandse (nationale identiteit)
2.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(etnische identiteit: herkomstland van (één van) je ouders)

Mijn Nederlandse identiteit

Je bent in Nederland opgegroeid. Je gaat hier naar school en in de toekomst kan/zal je hier waarschijnlijk ook jouw diploma behalen, werk vinden, trouwen en je eigen kinderen opvoeden. Je bent in Nederland gevormd tot wie je nu bent.

Opdracht 2b Nederlandse identiteit

Wat komt er in je op als je aan jouw Nederlandse identiteit denkt? Bijvoorbeeld: Gewoonten, tradities, feestdagen of traditioneel eten waar jij van houdt. Schrijf op bij de pijlen.

De bedoeling van deze opdracht is het licht te laten schijnen op het Nederlandse aspect van de identiteit van jongeren in Zuidoost. Vaak is dat onderdeel onderbelicht. Jij bent ook een Nederlander, iemand met Nederlandse rechten en gewoonten. Dat besef kan een jongere sterker maken.

Mijn etnische identiteit

Jouw etnische identiteit heeft te maken met bijvoorbeeld het geboorte- of herkomstland van je ouders, met de migratiegeschiedenis van je familie.

Opdracht 2c Etnische identiteit

Wat komt er in je op als je aan jouw etnische identiteit denkt? Bijvoorbeeld: Gewoonten, tradities, feestdagen of traditioneel eten waar jij van houdt. Schrijf op bij de pijlen.

Mijn religieuze identiteit

Voel je je verbonden met een religie, geloof of spiritualiteit? Dat is je religieuze identiteit. Vaak krijg je een religie of spiritualiteit van je ouders mee. Het is ook mogelijk dat geloof of spiritualiteit niet belangrijk is in jouw leven of jouw familie. Dan kun je deze opdracht overslaan.

Opdracht 2d religieuze identiteit

Wat komt er in je op als je aan jouw religieuze identiteit denkt? **Bijvoorbeeld: tradities en/of rituelen. Schrijf op bij de pijlen.**

Opdracht 3 Pitchopdracht

Bereid je nu voor om te gaan pitchen! Presenteer in één minuut wie jij bent, of wat je hebt ontdekt. **Een ‘elevator pitch’ is een mini-presentatie die je kunt houden in een lift onderweg naar de hoogste verdieping: maximaal 1 minuut. Wie ben jij in de kern? Doordat jongerenwerkers de tijd bijhouden met een timer, vertel jij in 1 minuut wat jij belangrijk vindt.**

Vul eerst onderstaand schema in! Dit helpt je nadenken over je identiteit en je beleving ervan.

Tip: markeer na het invullen wat voor jou belangrijk is voor je presentatie.

Ik ben.....	Voel je je ook zo? Hoort het bij je identiteit?	
	Ja	Nee
☐ Nederlander		
.....(stad waar je woont)
.....(wijk waar je woont)
.....(sportvereniging waar je op zit)
.....(sportvereniging waar je)
.....(supporter van bent)
Leerling van.....(school waar je op zit)
☐ Jongen/meisje
☐ Jongere
☐ Student
Zoon/dochter van.....(moeder)
Zoon/dochter van.....(vader)
Broer/zus van(zus(en))
Broer/zus van(broer(s))
Lid van.....(groep vrienden)
.....(jouw herkomstland)
.....(herkomstland van je ouders)
.....(stad van herkomst land)
.....(streek van herkomstland)
.....(jouw religie/geloof)
.....(cultuur/herkomstland)
.....(jouw werk)
.....(vrijtijdsbesteding hobby's)
☐ Migrant
☐ Migrantenkind
☐ Wereldburger

Jongerenwerkers de tijd bijhouden met een timer, vertel jij in 1 minuut wat jij belangrijk vindt.

Vul eerst onderstaand schema in! Dit helpt je nadenken over je identiteit en je beleving ervan.

Tip: markeer na het invullen wat voor jou belangrijk is voor je presentatie.

Opdracht 4

Identiteitspizza

In plaats van mondelinge presentaties kun je jongeren ook beeldend op papier een identiteitspizza laten maken.

In zo'n pizza komen alle deel-identiteiten en rollen samen. Jongeren kunnen verschillende materialen gebruiken om de pizza te maken. Pen, (kleur-) potlood, stiften, verf, collage met foto's en tijdschriften, etc (mits aanwezig). Het is belangrijk dat de identiteitspizza bij de jongere past. Zorg voor materialen die bij hen passen. Tijdens het knutselen zijn de jongeren op speelse, ontspannende manier bezig met hun identiteit(sontwikkeling).

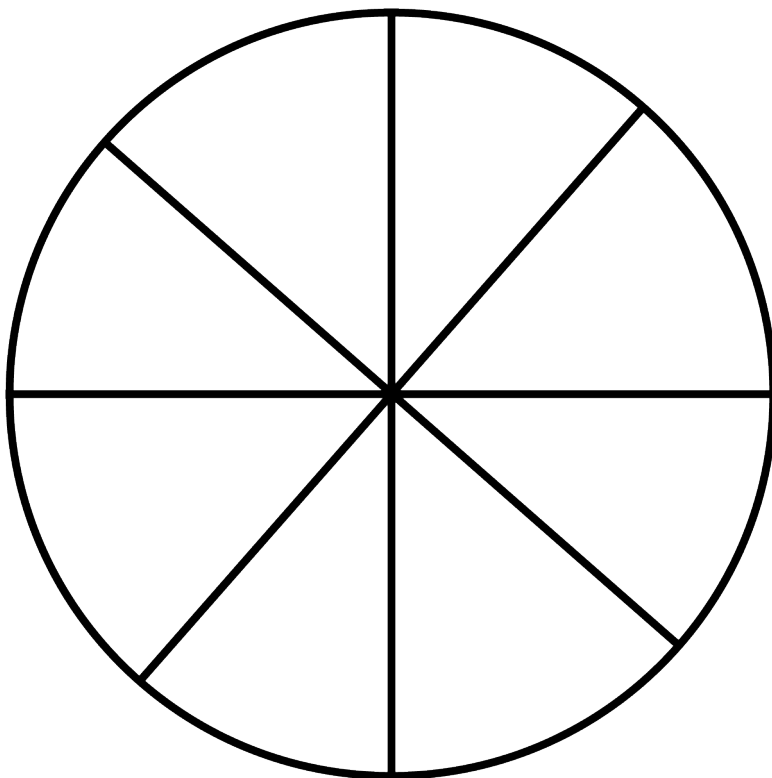
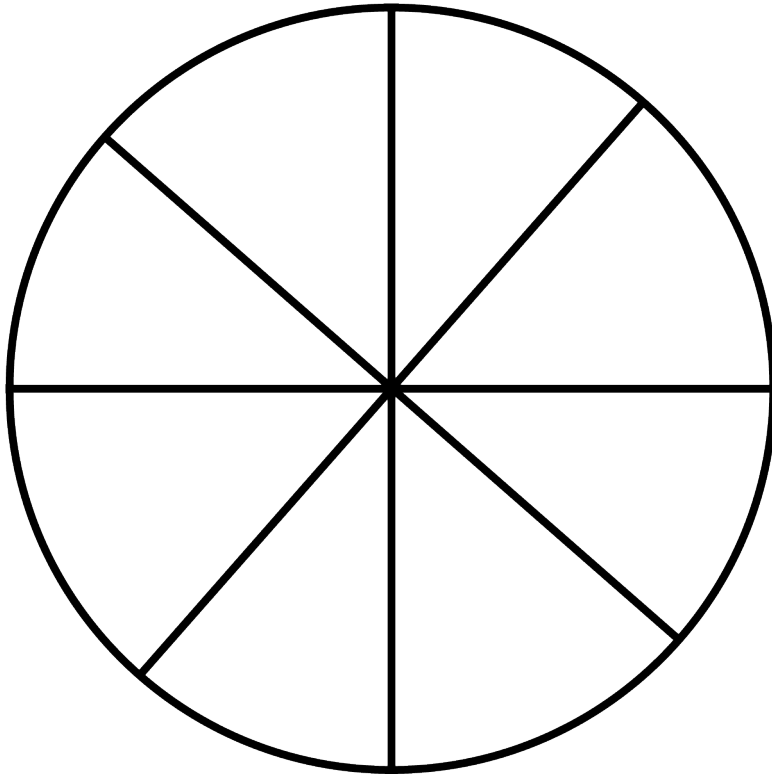
Opdracht 4 Wie ben je? Wat typeert jou?

Neem een vel papier en maak daarop je identiteitspizza.

- **Verdeel jouw pizza of taart in 5 tot 10 punten.** Maak voor de belangrijkste onderdelen een grote punt en een minder belangrijk onderdeel een smalle punt.
- **Vraag hierbij: Wat zijn belangrijke onderdelen van jouw identiteit?**
Bijvoorbeeld:
 - o Wie ben je?
 - o Welke rollen heb je (in je familie, vriendenkring, op school in je vrije tijd)?
 - o Bij wie hoor je of wil je horen?
 - o Wat zijn jouw hobby's of smaakvoorkeuren?
 - o Welke talenten of eigenschappen heb je?

Vul elke punt van de pizza met een woord of zin, tekening of afbeelding.

Zoek dus materialen uit die bij jou passen en maak de identiteitspizza op jouw manier..

Tool 2 Levenslijn & keerpunten: verkenning in de diepte

Bij de eerste Tool stonden de jongeren stil bij verschillende onderdelen of aspecten van hun huidige identiteit. Bij deze tweede Tool richten ze hun aandacht op hun levensgeschiedenis. Welke dingen hebben ze meegemaakt die bepalend waren voor wie en hoe ze nu zijn?

De jongeren tekenen in deze bijeenkomst hun eigen levenslijn uit. Daardoor gaan ze patronen zien die zich in hun leven hebben voorgedaan als gevolg van specifieke levensgebeurtenissen. De jongeren gaan van buitenaf, van een afstandje kijken naar hun levenslijn met de diepte- en hoogtepunten. Ze leren hun levensgeschiedenis beschouwen.

Het is de kunst om de bijeenkomst zo te sturen dat deze wel diepgang heeft, maar niet te zwaar wordt. Als er dieptepunten of zware gebeurtenissen aan de orde komen, dan sturen jongerenwerkers de aandacht naar hoe (met hulp van wie en wat) de jongeren hun moeilijkheden hebben overwonnen. Op die manier blijft de bijeenkomst positief en bekrachtigend. Als er nog niet veel vertrouwen is in de groep, laat dan jongeren in tweetallen werken en praten. Benadruk ook: Vragen stellen mag, maar antwoorden is niet verplicht. Jongeren zijn vrij om alleen te delen wat ze zelf willen.

BEHOEFTE VAN JONGEREN	WERKVORM	ROL - OPSTELLING JONGERENWERKER	DOELEN VOOR JONGEREN
<ul style="list-style-type: none"> Verdieping: persoonlijk leven- (sverhaal) verbinden met identiteit Reflecteren op hun leven Zich bewust worden waar ze vandaan komen Zich bewust zijn van keerpunten, krachten en belangrijke personen in hun levensloop Ontdekken welke krachten ze vaker kunnen inzetten Zelfvertrouwen Zich bewust zijn van moeilijkheden die ze hebben overwonnen: bewust van hun kracht Herkenning en erkenning vinden 	<p>Levenslijn</p> <p>Werkvorm:</p> <p>Jongeren tekenen hun levenslijn(en) met daarin enkele belangrijke life events, keerpunten, hoogte- en dieptepunt(en). In een presentatie aan een groepsgenoot of de groep vertelt elke jongere hoe en met wiens hulp hij/zij dieptepunten heeft overwonnen.</p>	<p>De jongeren-werker toont en vertelt eerst zijn/haar verhaal, geeft zich bloot en legt een verband met de eigen afkomst of culturele identiteit.</p> <p>Dit bevordert bij jongeren bewustwording van eigen identiteit en kracht.</p>	<p>Jongeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> Krijgen zicht op hun levensgeschiedenis Leren reflecteren op het leven van zichzelf en hun familie Worden zich bewust van hun herkomst en positie in de samenleving Staan stil bij belangrijke gebeurtenissen en keerpunten in hun leven Krijgen zicht op moeilijkheden die ze hebben overwonnen Worden zich bewust van hun kracht en van oplossingen die bij hen werken Worden zich bewust van belangrijke personen in hun leven Beseffen dat zij (met steun van anderen) moeilijkheden kunnen overwinnen Vinden herkenning bij elkaar

Opbouw en duur: 60 minuten.

- 5 minuten introductie: jongerenwerker kondigt het onderwerp levenslijn aan
- 5 minuten jongerenwerker demonstreert zijn eigen levensloop met keerpunten
- 15 minuten jongeren tekenen hun eigen levenslijn (eventueel met interviews in tweetallen).
- 5 min pp Eén voor één laten alle jongeren hun levenslijn zien en vertellen hun levensverhaal erbij.
- Na elke levenslijn stelt de jongerenwerker vragen waardoor de jongere extra stil staat bij zijn/haar keerpunten, en de krachten en personen die hebben geholpen.

Demonstratie levenslijn & keerpunten door jongerenwerker

De jongerenwerker zal als eerste zijn/haar eigen levenslijn demonstreren en in 5 minuten toelichten. Dit is belangrijk om een aantal redenen. Allereerst is het voor veel jongeren nieuw en spannend om iets persoonlijk over zichzelf te ontdekken, vertellen (of te tekenen) in een groep. Door je als jongerenwerker bloot te geven nodig je jongeren uit om ook persoonlijk naar zichzelf te kijken. Jongerenwerkers zijn voor jongeren een voorbeeld of rolmodel. Jongerenwerkers zetten de toon.

Als jongerenwerker laat je zelfinzicht en diepgang zien, en noem je enkele keerpunten in je leven. Schets je leven tot de leeftijd van ongeveer 25 jaar. Anders is het minder van belang voor jongeren.

Als jongerenwerker moet je deze bijeenkomst goed voorbereiden. Vraag jezelf af:

- Waar kom ik of waar komt mijn familie vandaan? Wat wil ik delen?
- Wat zijn belangrijke keerpunten in mijn leven?
- Wat zijn mooie voorbeelden van moeilijkheden die ik in mijn leven heb overwonnen?
- Waarin kan mijn gedrag een inspirerend voorbeeld zijn voor jongeren?
- Welke gebeurtenissen (uitdagingen, omstandigheden) zijn herkenbaar voor de jongeren in Amsterdam Zuidoost met wie ik werk?
- Een belangrijk doel van het delen van jouw levenslijn is dat de jongeren punten van herkenning kunnen vinden. Laat jouw levensverhaal illustreren dat iedereen wel eens kwetsbaar is (geweest) en dat iedereen fouten maakt. Je boodschap is dat het belangrijk is wat je met die ervaringen doet en hoe je die omzet in krachten.
- Probeer voorbeelden te kiezen waarin je jezelf laat zien als kwetsbaar persoon (met zwakheden en fouten) die het leven op bepaalde punten ten goede heeft weten te keren. Zet jezelf neer als 'mens, niet als 'bovenmenselijke held'. Zet jezelf neer als positief, krachtig rolmodel, meet je 'jeugdzonden' niet te breed uit. Maak je verhaal niet zo zwaar dat jongeren medelijden met je krijgen. Houd maat!
- Stop in jouw levensverhaal punten van herkenning. Vertel ook iets over je eigen (dubbele) culturele identiteit.

De jongerenwerkers vertellen over hun levenslijn en over hun keerpunten aan de hand van hun eigen levenslijn. Een keerpunt in een leven is het moment waarop je besloot om iets anders te gaan doen. Wanneer heb jij het roer omgegooid?.

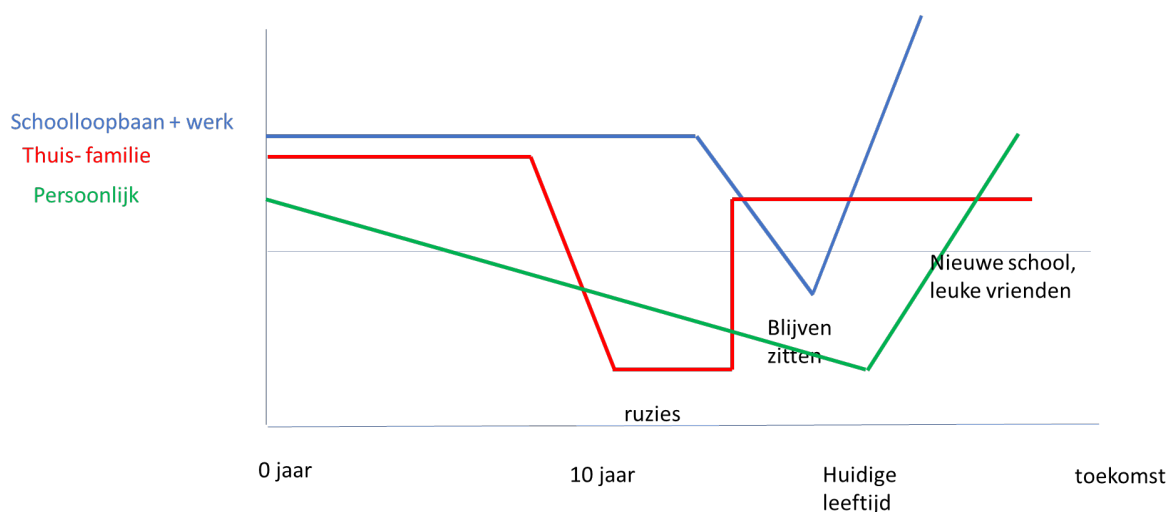
Dit kun je uittekenen in een levenslijn. Dat kan belangrijke inzichten opleveren.

Jongerenwerkers leggen dit uit door een lijn van hun eigen leven te tekenen op een flip-over. Wat waren de keerpunten, hoogte- en dieptepunten waardoor zij besloten om iets heel anders te gaan doen? Waaruit hebben zij kracht geput om toch weer uit hun dalen naar boven te kunnen klimmen?

Een levenslijn tekenen kan je meer inzicht kan geven in de gebeurtenissen in het leven en de invloed ervan.

Jongerenwerkers vertellen met behulp van hun levenslijn over hun eigen ervaringen. Hierbij benadrukken zij hun hoogte- en dieptepunten. En zij vertellen hoe zij hieruit kwamen en zelfvertrouwen ontwikkelden. Dan kunnen jongeren zich herkennen in deze verhalen. Dit stimuleert jongeren te vertellen en na te denken over hun eigen levensverhaal.

Opdracht levenslijn

Opdracht

De jongeren tekenen horizontaal een lijn van geboorte tot hun huidige leeftijd met daarnaast wat ruimte voor de toekomst. In de levenslijntekening tekenen zij wat belangrijke keerpunten in hun leven waren en hoe zij zich daarbij voelden (hoe hoger de lijn hoe beter zij zich voelden).

Hierbij kunnen zij jaartallen en steekwoorden vermelden zoals personen en gebeurtenissen. Als houvast is makkelijk om lijn 1 te tekenen voor de schoolloopbaan + werk en gewenst toekomstbeeld. Lijn 2 gaat dan over thuis en de familie (met mogelijke gebeurtenissen als verhuizing, geboortes, scheiding, overlijdens, ruzie.). Lijn 3 is de persoonlijke lijn (periodes van geluk, fijne vriendschappen, eenzaamheid). De jongerenwerker kan ook kiezen voor een andere indeling.

De jongeren presenteren vervolgens één van de levenslijnen aan elkaar. Hierbij kunnen zij bijvoorbeeld vertellen wat de eigen hoogte- en dieptepunten waren en waar zij nu staan in het leven? Hiervoor hebben zij 10 minuten voorbereidingstijd. Zij mogen voor de presentatie de (belangrijkste elementen van hun) levenslijn natekenen op een flip-over.

Afronding

De jongerenwerker bespreekt de presentaties na en laat hierbij zien dat iedereen verschillende levenslijnen heeft. De jongerenwerker haalt naar voren dat iedereen diepte- of keerpunten heeft meegemaakt en benadrukt hoe de jongeren dieptepunten hebben overwonnen.

Het is belangrijk om de bijeenkomst positief af te sluiten. Tijdens het maken van de opdracht kunnen bij jongeren pijnlijke herinneringen en gevoelens naar boven gekomen. Het is belangrijk dat jongerenwerkers hieraan aandacht geven en jongeren een positief perspectief bieden. Zorg dat de diepgang en mate van openhartigheid passend is bij de groep. Door jezelf bloot te geven, stimuleer je openheid bij jongeren. Houd hierbij maat.

Opdracht

Levenslijn

Tool 3 Omgaan met discriminatie

Inleiding

Discriminatie op basis van je uiterlijke kenmerken, geloof of een bepaalde eigenschap komt regelmatig voor. Veel jongeren hebben wel eens uitsluiting of discriminatie ervaren. Hoe kun je er zelf mee omgaan op het moment dat je het meemaakt? En ook: wat kunnen jongeren er samen tegen doen?

In deze bijeenkomst maken jongeren aan de hand van voorbeeldsituaties kennis met verschillende manieren om met discriminatie om te gaan. Ze gaan stil staan bij de voor- en nadelen van die verschillende reactiepatronen. Ze vragen zich af wat hun gangbare reactie is. Ze oefenen hoe ze iemand kunnen aanspreken op discriminerende taal of gedrag. Als er daarvoor belangstelling is gaan in een tweede bijeenkomst gezamenlijk een aanklacht tegen discriminatie of een melding van discriminatie voorbereiden.

BEHOEFTE VAN JONGEREN	WERKVORM	ROL - OPSTELLING JONGERENWERKER	DOELEN VOOR JONGEREN
<ul style="list-style-type: none"> • Omgaan met discriminatie en melding maken • Beseffen dat discriminatie bestaat en niet 1-2-3 zal zijn uitgebannen • Kunnen omgaan met discriminatie: voor zichzelf opkomen op een manier die constructief is voor henzelf, henzelf krachtig doet voelen • Discriminatie aan de kaak stellen • Onderling herkenning en erkenning vinden 	<p>Met discriminatie omgaan en melding maken</p> <p>Werkvorm:</p> <p>Jongeren beelden voorbeeldsituaties of eigen ervaringen met discriminatie uit in rollenspel en bespreken deze. Ze oefenen met verschillende reactiemogelijkheden.</p> <p>Desgewenst maken jongeren gezamenlijk bij een instantie melding van discriminatie.</p>	<p>Jongerenwerkers bieden luisterend oor en leven mee. Ze proberen jongeren bewust en weerbaar te maken.</p> <p>Ze stellen zich bemiddelend en constructief op. Ze stimuleren jongeren tot gedrag dat henzelf niet benadeelt.</p>	<p>Jongeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ervaren erkenning voor discriminatie die ze meemaken • Leren dat er verschillende manieren zijn om met discriminatie om te gaan • Kennen verschillende reacties op discriminatie • Kunnen bij discriminatie voor zichzelf opkomen • Kennen instanties waarbij ze terecht kunnen als ze discriminatie meemaken • Weten waar en hoe je discriminatie meldt hoe je ertegen actie kunt ondernemen

Opbouw en duur: 60 minuten.

Optie 1

- 5 minuten introductie: jongerenwerker kondigt het onderwerp discriminatie aan. Jongerenwerker heeft een keuze gemaakt tussen opdracht 1,2,3 en 4.
- 5 minuten. Als je hebt gekozen voor opdracht 1, 2 of 4 deel je de groep in groepjes van minimaal drie personen en leg je de opdracht uit.
- 10 minuten leespauze (jongeren lezen de voorbeeldsituaties) en voorbereiding in groepjes
- 30 minuten: spelen en bespreken
- 10 minuten: evalueren en bespreken of de volgende bijeenkomst aan Discriminatie melden wordt besteed.

Optie 2

- 5 minuten: Als je hebt gekozen voor opdracht 3, dan gaan jongeren de situaties niet spelen maar bespreken. Je maakt groepjes van minimaal drie personen en geeft elk groepje de opdracht een ander reactiepatroon te bespreken. Je legt de opdracht uit.
- 15 minuten hebben de groepjes om de voorbeeldsituatie te lezen en de strategie te bespreken, ook met eigen voorbeelden.
- 5 minuten heeft elk groepje om aan de anderen verslag uit te brengen over de voor- en nadelen de besproken manier van omgaan met discriminatie.
- 10 minuten: evalueren en bespreken of de volgende bijeenkomst aan Discriminatie melden wordt besteed.

Hierna volgen vier opdrachten waaruit je kunt kiezen. In alle vier de opdrachten kunnen de voorbeeldsituaties worden gebruikt die daarna worden beschreven.

Opdracht 1 Een strategie om met discriminatie om te gaan naspelen

De groep wordt verdeeld in drietallen (eventueel tweetallen).

Elk drietal krijgt een van de vijf volgende strategieën toegewezen:

- Vermijden
- Aanpassen
- Aanspreken
- Woedend reageren
- Steun zoeken

Lees de beschrijving door van het aan jou toegewezen discriminatievoorbeeld met de toegepaste reactie. Je gaat met 2-3 personen samen het voorbeeld naspelen voor de groep. Je kunt het beschreven voorbeeld naspelen, maar je kunt ook een situatie kiezen die je zelf hebt meegeemaakt en waarin je ditzelfde reactiepatroon hebt gebruikt.

Besprek eerst samen hoe je de scène gaat naspelen:

1. Waar speelt de scène zich af?
2. Wie heeft welke rol?
3. Heb je bepaalde accessoires nodig voor de scène? Denk hierbij aan kleding, een tas, een stoel etc.

Uitvoering

Vertel voor je de scène uitvoert aan de groep waar de situatie zich afspeelt en wie welke rol speelt. Speel vervolgens de scène na.

4. Nabespreking

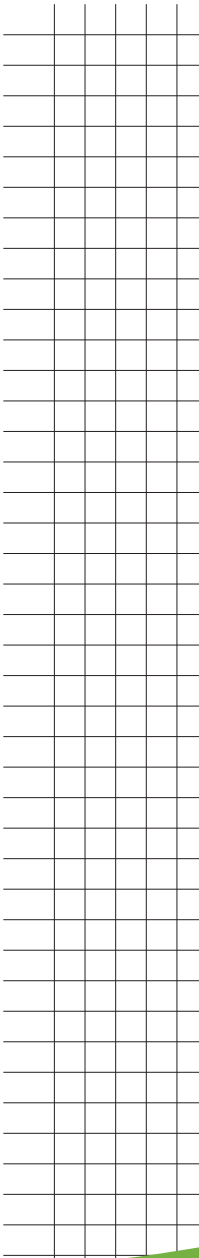
Na het spel volgt een nabespreking. Een jongerenwerker vraagt de spelers:

- Hoe het was om deze scène te spelen?
- Herken je dit voorbeeld en deze reactie?
- Gebruik je deze reactie zelf?

De twee laatste vragen worden vervolgens ook aan de hele groep gesteld, en ook:

- Wat zijn de voor- en nadelen, de effecten en eventuele risico's van deze reactie? Is dit een actieve of passieve manier van reageren? Wat maakt dat jij of iemand zo reageert?

Zo worden alle vijf manieren om met discriminatie om te gaan uitgebeeld en nabesproken.

Opdracht 2 Vijf manieren om met dezelfde discriminatie-situatie om te gaan

De groep wordt verdeeld in 5 groepjes van twee of drie personen. Voor alle groepjes wordt dezelfde beschreven casus gekozen. (Of één discriminatievoorbeeld uit de groep). De 5 groepjes krijgt de opdracht om ieder een ander reactiepatroon uit te voeren in de voorbeeldsituatie:

- Vermijden
- Aanpassen
- Aanspreken
- Woedend reageren
- Steun zoeken

Zie voor de voorbereiding in groepjes, het spelen en nabespreken, de aanwijzingen bij opdracht 1.

Opdracht 3 Vertellen hoe je kunt reageren op discriminatie

Deze opdracht is een variant op opdracht 2.

In plaats van de werkvorm rollenspel gaan de jongeren in groepjes één reactiepatroon bespreken. Elk groepje leeft zich in een ander reactiepatroon in en bespreekt dat. Ze bespreken hoe de situatie zou verlopen, hoe de jongere zich zou voelen en hoe de jongere zou reageren. Bij de terugkoppeling aan de andere groepjes vertellen ze wat de voordelen en nadelen zijn van de besproken strategie.

Opdracht 4 Oefenen met uitspreken en aanspreken

Weten dat je iemand kunt aanspreken op discriminerend gedrag betekent nog niet dat je het kunt of durft. Mogelijk ben je bevreesd voor de reactie van jezelf of de ander. Misschien ben je erg boos, of wordt de ander erg kwaad. Daarom kan het een goed idee zijn om 'droog' te oefenen: kijken of het lukt en hoe het voelt. Daarom ga je uitproberen in een vertrouwde omgeving van jongeren onder elkaar met een jongerenwerker.

Kijk naar voorbeeld 3.

Donovan merkte dat de vrouw in de winkel discrimineerde en besloot dat uit te spreken en haar aan te spreken. Je kunt je ook voorstellen dat Jennifer uit voorbeeld 5 haar leraar zou aanspreken. Of Hanane uit voorbeeld 1 de werkgever in haar sollicitatiegesprek. Of jij in een situatie waarin jijzelf discriminatie meemaakte.

Wat kun je het best doen?

Tip: Gebruik een IK-boodschap. Spreek voor jezelf.

Toelichting: Als je zo veel mogelijk 'Ik' gebruikt ipv 'Jij', dan klinkt het niet als verwijt.

Spreek voor jezelf:

Zeg wat je de andere hoorde zeggen of zag doen, begin je zin met 'Ik' 1) en zeg vervolgens wat je voelt of voelde 2) en wat je wilt en belangrijk vindt 3). Uiteindelijk doe je een verzoek. Je zegt hoe jij graag wilt dat de ander praat of zich gedraagt 4). Dat klinkt misschien eenvoudig, maar dat is het niet. Vooral niet als je erg emotioneel bent.

TOELICHTING:

- Jouw waarneming (feitelijke gebeurtenis)
- Jouw waarneming (feitelijke gebeurtenis)
- Behoeft/wens
- Verzoek

JE ZEGT:

- IK zag/hoorde/ merkte dat.....
- IK voel
- IK wil graag
- Zou je.....?

Kies 1 van de 5 voorbeelden

Werk in drietallen, jongere A, B en C. Verdeel de rollen.

A speelt degene die is gediscrimineerd.

B is degene die heeft gediscrimineerd.

C is de waarnemer/begeleider/getuige.

Nu gaat persoon A persoon B aanspreken met de ik-boodschap, volgens de 4 stappen uit de tabel. Als het niet in één keer lukt, kan persoon A vragen of hij het nog eens mag proberen.

Nabespreken

Als A het 1, 2 of 3 keer heeft geprobeerd, is het tijd om na te bespreken.

Persoon **C** vraagt aan A hoe het was om het te proberen. Als **A** voldoende heeft kunnen praten, vraagt **C** aan **B**: Hoe was het om zo aangesproken te worden? Wat deed A goed? Ook vraag **C** aan **B**: heb jij nog een tip voor **A**?

Voorbeeldsituaties: verschillende manieren om met discriminatie om te gaan

1. Vermijden = Bewust niet reageren op discriminerende opmerkingen, verdringen of ontkennen van ervaringen en sociaal terugtrekken door plekken of organisaties te vermijden.

Hanane is 15 jaar en zit op het vwo. Tijdens haar sollicitatiegesprek voor een stageplek, werd vrijwel direct de vraag gesteld of zij in Nederland is geboren aangezien zij zo goed Nederlands spreekt. Dat hadden zij niet verwacht aangezien zij een hoofddoek draagt. Hanane lachte het weg tijdens het gesprek. Nadien merkte zij dat het haar dwars zat maar heeft zij het naast zich neergelegd. Op het moment dat haar ouders en beste vriendin vragen hoe het gesprek is gegaan, vertelt Hanane dat alles heel goed is verlopen.

Het gedrag dat de casus weergeeft is bewust niet reageren op discriminerende opmerkingen en het verdringen van een ervaring.

2. Aanpassen = In plaats van te veranderen, proberen jongeren zich aan te passen in de hoop dat zij geaccepteerd worden. Bijv. extra hard werken of vriendelijk zijn.

Kenneth is een hardwerkende en slimme jongen van 19 jaar. Sinds kort werkt hij bij een bekend installatiebedrijf. Wanneer hij bij klanten komt, laat hij zich van zijn beste kant zien. Zeker als het gaat om autochtone klanten voelt hij de drang om te laten zien dat hij netjes en beleefd is. Wanneer er wordt gevraagd of hij wat langer kan wachten of langer kan doorwerken durft Kenneth geen 'nee' te zeggen. Als hij zou zeggen dat hij niet kan omdat zijn werkdag erop zit of omdat hij zijn werkzaamheden moet voortzetten, zullen ze vast denken dat hij zijn werk niet serieus neemt.

Bovenstaande casus is een voorbeeld van een jongen die graag geaccepteerd wil worden en wil laten zien dat hij anders is. Dat doet hij door extra hard te werken en niet voor zichzelf op te komen.

3. Aanspreken met tact/inlevingsvermogen = Vooroordelen ontkrachten door op een kalme, rustige en vriendelijke manier te reageren.

Donovan is 18 jaar, zijn haar zit altijd goed in model in lange vlechten. Hij houdt van opvallende kleding en goudkleurige sieraden. Vanavond heeft hij thuis een filmavond gepland met zijn vrienden. Hij komt erachter dat hij nog wel wat extra drankjes kan gebruiken. Hij besluit even naar de supermarkt te gaan. Als hij wat pakken drinken en een extra zak chips in zijn winkelmandje heeft gelegd, loopt hij naar de kassa. Er staat een lange rij, wanneer hij aan de beurt is ziet hij aan het einde van de rij een oudere vrouw zitten op haar rollator terwijl ze aan het wachten is op haar beurt. Donovan loopt naar de oudere vrouw toe en vraagt of zij wil afrekenen. De vrouw kijkt verward op en staart een aantal seconden naar zijn haar en grote ketting die om zijn hals hangt. Ze stelt verbaasd de vraag of hij het tegen haar heeft en deinst een beetje terug. Donovan zegt: "Ik zie dat u schrikt, dat vind ik jammer. U bent zeker niet gewend dat jongemannen met zulke haren en sieraden u aanspreken? Ook mannen die eruit zien als ik kunnen behulpzaam zijn hoor!"

Donovan knikt vriendelijk en biedt aan om haar te begeleiden naar de kassa. Met een glimlach loopt Donovan de supermarkt uit. Hij snapt heel goed dat het oude vrouwtje waarschijnlijk niet vaak in contact komt met jongens die zij meestal enkel van het straatbeeld kent.

De jongen in het voorbeeld merkt dat de oudere vrouw een vooroordeel heeft, dat ziet hij terug in haar mimiek, lichaamshouding en de manier waarop ze hem een vraag stelde. Toch was hij in staat om zich in te leven in de denkwijze en referentiekader van de oudere vrouw. Tegelijkertijd wilde hij opkomen voor zijn eigen beleving en belang, en sprak de vrouw vriendelijk aan op haar vooroordeel.

4. Woedend en agressief reageren = Benadrukken van verschillen door middel van een felle, scherpe en een agressieve/beschuldigende toon.

Shaniqua is een meisje van 16 jaar. Samen met haar vrienden gaat ze een avondje naar de bioscoop. Terwijl ze in de rij aan het wachten is om haar kaartje te scannen ziet ze in de verte een oude bekende. Ze loopt langs de mensen heen die in de rij staan om haar kennis te begroeten. Terwijl ze langs loopt hoort ze een stelletje zeggen dat het altijd hetzelfde is met die buitenlanders, altijd maar voordringen. Shaniqua draait zich met een ruk om en wijst met haar vinger naar het stel terwijl ze hard roept 'Hou je mond, altijd dat gezeur van jullie. Let eens op jezelf'.

Het meisje uit de casus reageert vanuit emotie. Ze is geraakt door de opmerking en reageert op een felle, scherpe toon. Door haar opmerking en de toon scheidt zij extra afstand.

5. Steun zoeken = Informele steun bij familie of vrienden. Formele steun bij professionals. Bijv. het onderwijs of politie.

Jennifer is 15 jaar en zit op het HAVO. Tijdens biologieles over voorplanting en paarvorming zegt haar docent in het bijzijn van andere leerlingen dat zij maar een man moet gaan zoeken die wel bij haar blijft als ze kinderen krijgt, aangezien in haar cultuur vaak niet aan de hand is. Jennifer is daar erg van geschrokken en kan het niet voor zich houden. Na de les bespreekt ze het voorval met haar klasgenoten en beste vriendin. Thuis stelt ze haar moeder op de hoogte en ook zij reageert geschokt. Ze besluiten contact op te nemen met de vertrouwenspersoon op school.

Het meisje zoekt zowel informele als formele steun. Door haar klasgenoten, vrienden en ouders erbij te betrekken krijgt zij de nodige steun. Daarnaast schakelt zij met hulp van haar moeder een formele partij

Tweede bijeenkomst over discriminatie/racisme

Mogelijk is in de eerste bijeenkomst over discriminatie is besloten om een tweede bijeenkomst aan het onderwerp te besteden. De eerste bijeenkomst ging vooral over hoe jongeren zelf het best kunnen omgaan met discriminatie. Bij de lancering van de tools bij SWAZOOM was de reactie van jongerenwerkers: 'Maar waarom gebeurt er niets met de mensen en de samenleving die discrimineert?'

Om het probleem neer te leggen bij degene die discrimineert of bij de samenleving die het toelaat, volgt een mogelijke bijeenkomst en opdracht over melding maken en/of in actie komen.

Opbouw en duur: 60 minuten (suggestie)

- 5 minuten: jongerenwerker introduceert het onderwerp melding maken van discriminatie en vraagt of jongeren meteen melding willen maken of meer informatie erover willen.

Optie 1:

- 50 minuten: Iemand van Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam (MDRA) is uitgenodigd om te vertellen hoe het werkt als je melding wilt maken van discriminatie. Die gastspreker vertelt en beantwoordt vragen van jongeren. Of iemand van Control Alt Delete is uitgenodigd om te vertellen hoe je een actie tegen discriminatie/racisme kunt voeren en om vragen te beantwoorden.

Optie 2

- 15 minuten. De jongerenwerker laat zien aan de hand van (hierna in deze tool genoemde) links naar de website van Meldpunt Discriminatie Regio Amster-

Opdracht 5 Melding maken van discriminatie

Discriminatie komt voor en is, helaas, niet 1-2-3 de wereld uit. Voorgaande opdrachten gaan over hoe jongeren met discriminatie kunnen omgaan als ze het meemaken.

Maar mogelijk denken de jongeren: 'Ik wil helemaal niet met discriminatie leren omgaan, het moet gewoon stoppen.'

Daarom deze laatste opdracht om samen melding te maken van discriminatie of er actie tegen te voeren.

Neem een voorbeeld van discriminatie dat één van jullie of de groep onlangs meemaakte, of waarvan jullie getuige waren. Grijp dit voorbeeld aan om in actie te komen of melding te maken. Je gaat een melding of actie voorbereiden. Je kunt samen later besluiten of je de melding of actie echt wilt doorzetten.

Klacht indienen of een melding maken

Melding

Melding maken van discriminatie bij bijvoorbeeld Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam (MDRA) kan een oplossing bieden. Als jij dat wilt regelt het Meldpunt een gesprek of schrijft een brief naar de winkel of instantie die heeft gediscrimineerd. En dat kan helpen, blijkt uit verschillende goede voorbeelden.

Een melding van discriminatie zorgt echter niet altijd voor een oplossing voor jou. Toch is het van belang om een melding te maken. Alleen dan wordt duidelijk hoe en hoe vaak er gediscrimineerd wordt. En kan een aanpak worden ontwikkeld tegen discriminatie.

Een andere organisatie waar je melding kunt maken tegen discriminatie, of waarmee je samen actie kunt voeren is Controlaltdetele.

Je kunt contact zoeken met Controlaltdetele om samen actie te voeren tegen discriminatie, etnisch profileren of buitenproportioneel geweld.

<https://mdra.nl/uitgescholden-door-collegas-voor-apenkop/>

<https://mdra.nl/winkel-behandelt-klanten-ongelijk/>

<https://mdra.nl/sociale-uitsluiting-op-school/>

Klacht indienen

Heb je het gevoel dat je gediscrimineerd bent terwijl je gebruik hebt gemaakt van het openbaar vervoer? Of ben je discriminerend behandeld door Boa's?

GVB

Voor vragen en klachten over het openbaar vervoer kun je terecht bij de klantenservice GVB, telefoonnummer 0900 – 8011.

Doe je het liever online? Dat kan! Ga naar klachtenkompas.nl, aan de hand van een formulier is het mogelijk om een klacht in te dienen.

Boa's

Als het om een Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar (BOA) gaat is het afhankelijk onder welke toezicht-houder een boa valt. Mocht je niet weten onder welke werkgever een boa valt, dan kun je altijd een klacht indienen bij de Nationale Ombudsman.

Tool 4 Sturen tussen culturen: schakelen, schipperen en inleven

Amsterdam is een hyperdiverse stad. Hiermee wordt bedoeld dat meer dan de helft van de Amsterdammers wortels heeft in migratie. Dit geldt nog sterker voor de Amsterdamse jeugd. Meer dan de helft van de Amsterdamse jeugd is in het buitenland geboren of heeft ouders of grootouders die in het buitenland zijn geboren. Daarnaast verschilt de bevolkingssamenstelling per stadsdeel sterk. Amsterdam Centrum, Amsterdam Nieuw West of Amsterdam Zuidoost hebben verschillende accenten wat betreft kleur, cultuur en religie van de bevolking.

Alhoewel geen enkele cultuur in Amsterdam de absolute meerderheid heeft, ook de Nederlandse niet, is er in Nederland en Amsterdam nog steeds wel sprake van een main stream cultuur of dominante cultuur waarin waarden en personen zonder migratie-achtergrond meer macht hebben. Als je kijkt naar de politiek, tv, onderwijs, de culturele sector, massa-media, topposities in het bedrijfsleven etc. dan is er sprake van een dominante Nederlandse cultuur. Aan jongeren met een migratie-achtergrond en/of een andere huidskleur wordt vaker gevraagd 'waar zij vandaan komen', en zij moeten vaker verschillende culturen of referentiekaders combineren, ertussen schipperen. Daarnaast worden jongeren die naar het voortgezet onderwijs gaan of verhuizen geconfronteerd met cultuurverschillen.

Deze tool gaat over 'van perspectief wisselen', ofwel in andermans schoenen gaan staan. Je leert jezelf kennen via de ander. Beter met jezelf en je eigen cultuur kunnen omgaan maakt je sterker, geeft zelfvertrouwen en meer kans op succes.

BEHOEFTE VAN JONGEREN	WERKVORM	ROL - OPSTELLING JONGERENWERKER	DOELEN VOOR JONGEREN
<ul style="list-style-type: none"> • Omgaan met deelidentiteiten, switchen tussen culturen • Snappen hoe en waarom normen thuis, op school, en op straat van elkaar verschillen • Kunnen switchen tussen culturele referentiekaders • Vaardigheid om te manoeuvreren vergroten. • Begrijpen hoe anderen (ouders, docenten, werkgevers) denken en met hen kunnen omgaan 	<p>Sturen tussen culturen</p> <p>Werkvorm:</p> <p>Schrijf of discussie-activiteit over rolpatronen in verschillende Amsterdamse (sub) culturen.</p>	<p>Jongerenwerker daagt uit na te denken over rolpatronen in hun eigen kringen en bij andere groepen en (sub)culturen in Amsterdam.</p> <p>Jongerenwerker leidt discussie, confronteert, bemiddelt, stimuleert jongeren zich in anderen te verplaatsen en van perspectief te wisselen.</p>	<p>Jongeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zijn zich bewust van de verschillen en overeenkomsten tussen culturen • Weten hoe normen thuis, op school, en op straat van elkaar verschillen • Zijn zich bewust van de manier waarop zij switchen tussen culturele referentiekaders • Vergroten hun vaardigheid om te manoeuvreren tussen referentiekaders • kunnen zich inleven in andersdenkenden (ouders, docenten, werkgevers,..)

Opbouw en duur (60 minuten)

- 5 minuten: Jongerenwerker introduceert het onderwerp switchen tussen culturen of werelden of groepen en je inleven in anderen.
- 10 minuten: jongeren maken opdracht 1 of jongerenwerker houdt groepsgesprek met zelfde inhoud (op flipover bijvoorbeeld)
- 5 minuten leespauze over opdracht 2.
- 10 minuten: Laat in twee groepen opdracht 2 samen maken op papier.
- 20 minuten: nabespreking in groepsgesprek

Opdracht 1 Culturen en rolpatronen

Tussen bevolkingsgroepen en culturen bestaan er vaak accentverschillen in hoe jongens en meisjes worden opgevoed. In bepaalde kringen zijn grote verschillen tussen jongens en meiden in andere kringen minder grote. En sommige verschillen tussen mannen en vrouwen zie je in bijna alle culturen terug.

Laat jongeren onderstaand schema invullen.

Vul in. Welke regels of eigenschappen zijn belangrijk bij meiden en in Zuidoost en meiden uit Amsterdam Zuid? En wat is belangrijk bij jongens in Zuidoost en meiden uit Amsterdam Zuid?

Opvoeding/normen meiden in Zuidoost

1.
2.
3.
4.
5.

Opvoeding/normen meiden in Zuid

1.
2.
3.
4.
5.

Opvoeding/normen jongens in Zuidoost

1.
2.
3.
4.
5.

Opvoeding/normen jongens in Zuid

1.
2.
3.
4.
5.

Opdracht 2

Perspectiefwisseling

In deze opdracht kruip je in de huid van iemand anders. Je gaat je inleven in twee conflictsituaties uit het leven van twee verschillende tweelingen: de tweeling Jennifer & Kenneth uit Zuidoost én de tweeling Sanne & Tom. Deze opdracht geeft je inzicht in conflicten binnen en buiten de eigen cultuur. Ga met elkaar in dialoog over wat jij denkt dat de beste manieren zijn om met de geschetste conflictsituaties om te gaan.

Even voorstellen.....

Kenneth. Hij is 16 en woont samen met zijn tweelingzus Jennifer bij zijn moeder. Zijn moeder komt uit Suriname. Kenneth is in Nederland geboren. Hij volgt een opleiding.

Tom. Hij is 17. Hij is de beste vriend van Kenneth. Ze zitten bij elkaar in de klas. Tom heeft een tweelingzus Sanne. Tom is verliefd op Jennifer.

Jennifer. Zij is 16 jaar. Zij is de mooie tweelingzus van Kenneth. Ze zit op dezelfde school als Kenneth maar volgt een andere opleiding.

Sanne. Zij is 17. Zij is de schoolvriendin van Jennifer. Ze volgen dezelfde opleiding en zitten in dezelfde klas.

Casus:

Het is zaterdagavond. Jennifer & Kenneth zijn alleen thuis met hun broertjes en zusjes. Hun moeder is onverwacht naar familie op bezoek gegaan. Ze hebben Jennifer & Kenneth gevraagd samen op hun jongere broertjes en zusjes te passen en het huis op te ruimen. Jennifer heeft daar helemaal geen tijd voor. Ze moet nog veel huiswerk doen en ze wil eigenlijk ook met haar vriendin naar de bioscoop. Kenneth heeft ook geen zin om thuis te blijven. Hij wilde net met vrienden naar de stad gaan.

Jennifer wil net aan de afwas beginnen als een klasgenoot (een jongen) haar opbelt. Ze kan wel wat hulp gebruiken bij haar huiswerk. Ze neemt de telefoon op en bespreekt met haar klasgenoot het huiswerk. Terwijl Jennifer aan de telefoon zit, komt Kenneth in de keuken binnen. Hij heeft door dat ze met een jongen aan het bellen is en zegt dat ze moet ophangen. Jennifer & Kenneth krijgen ruzie over wie nu het huis moet opruimen en thuis moet blijven om op te passen. Ze houden allebei hun poot stijf en weigeren elkaar tegemoet te komen.

Beantwoord de volgende vragen.

Hoe gaat Kenneth ervoor zorgen dat hij zijn zin krijgt, zodat Jennifer wel (alleen) gaat opruimen en hij met zijn vrienden naar de stad kan gaan?

.....
.....

Stel dat Kenneth hierin slaagt... wat is de reactie van Jennifer? Leg uit waarom.

.....
.....

Wissel nu van perspectief. Stel je precies dezelfde situatie voor, maar in plaats van Jennifer & Kenneth zijn nu Sanne & Tom de hoofdrolspelers in de situatieschets. Hoe zouden Sanne en Tom met de situatie omgaan?

.....
.....

Welke argumenten en/of strategieën zouden Sanne & Tom gebruiken om hun zin te krijgen?

.....
.....

Welke emoties denk jij dat Jennifer, Kenneth, Sanne en Tom ervaren in hun situatie?

Jennifer:

Kenneth:

Sanne:

Tom:

Nabespreking

Besprek met jongeren na: hoe het voor hen is om stil te staan bij verschillende opvattingen over man-vrouw rolpatronen die er zijn tussen bevolkingsgroepen in Amsterdam/Nederland? Bij welke opvattingen voel jij je thuis? Herken je de situatie dat je moet schakelen tussen referentiekaders? Dat er op school en thuis andere verwachtingen zijn over jouw gedrag?

Tool 5 Express wie je bent, wat je vindt, wat je voelt!

Expressie. Uit jezelf!

Met deze Tool gaan jongeren creatief uiting geven aan een aspect van wat zij hebben ontdekt of wat zij ervaren als het gaat om hun identiteit. Het is aan de jongere om de boodschap of uiting te kiezen die op dit moment voor hen belangrijk is. Dat kan een boodschap van protest zijn, maar ook van plezier of trots. De jongerenwerker kiest de expressievorm die past bij de groep en bij de jongerenwerker zelf.

Eventueel kan de jongerenwerker een schrijver of artiest inhuren om de jongeren te instrueren bij creatieve expressie. Belangrijk is dat de jongerenwerkers voldoende aandacht kunnen geven aan de persoonlijke beleving bij de jongeren en de groepsdynamiek.

BEHOEFTE VAN JONGEREN	WERKVORM	ROL - OPSTELLING JONGERENWERKER	DOELEN VOOR JONGEREN
<ul style="list-style-type: none"> • 5. Expressie (van emotie rond identiteit) • Zelfbewust en trots uiting geven aan hun culturele identiteit • Een 'taal' (expressievorm) vinden waarin ze zich thuis voelen, waaraan ze plezier beleven • Uiting geven aan hun boodschap, overtuiging of gevoel. 	<p>Express wie je bent, wat je vindt, wat je voelt!</p> <p>Werkvorm:</p> <p>Jongeren bepalen individueel of gezamenlijk hun boodschap. Ze gaan deze op een creatieve, expressieve manier vormgeven en uiten, bijv via een filmpje, rap, spoken word of stripverhaal.</p>	<p>De jongerenwerker schat in welke expressievorm het best bij de jongeren aansluit en introduceert deze bij hen.</p> <p>De jongerenwerker stimuleert jongeren zich te uiten, maakt hen enthousiast, moedigt hen aan en kijkt vol belangstelling naar het resultaat.</p>	<p>Jongeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jongeren verkennen hoe zij hun identiteit beleven en welke gevoelens of gedachten zij erover hebben • jongeren presenteren hun beleving of visie op creatieve wijze • jongeren uiten hun gevoelens of gedachten over de groep waartoe zij zichzelf rekenen of anderen hen rekenen • Uiten zich met plezier en beleven plezier en of trots aan het bezig zijn met hun identiteit

Opbouw en duur (60 minuten of een veelvoud ervan)

- 5 minuten Jongerenwerker introduceert het onderwerp (zie Toelichting op thema voor jongeren)
- 15 minuten (of meer). Jongeren bepalen hun boodschap.
- 40 minuten (of meer) Jongeren vatten hun boodschap in één van de uitingsvormen die de jongerenwerker heeft gekozen en voorbereid. In de tool staan links en verwijzingen die de jongerenwerker helpen een keuze te maken en voorbereidingen te treffen.
- Hierna is uitvoering voor ander/groter publiek mogelijk

Toelichting op thema voor jongeren

Je weet wie je bent en hoe je eruit ziet. Je weet hoe anderen je zien. Tot welke groep je wordt gerekend. In welke hokjes je wordt gestopt. Welke eigenschappen jou worden toegedicht. Je weet hoe je gezien wilt worden.

of

Je bent nog op zoek naar wie je bent. Vraagt je af bij wie je hoort. Bent zoekend naar waar je voor staat. Vraagt je af wat en wie je wil worden en wat je wilt neerzetten.

Of een combinatie van 'al weten' en 'nog zoeken'.

Jouw bewustzijn en bewustwording van je identiteit roepen gedachten en gevoelens bij jou op.

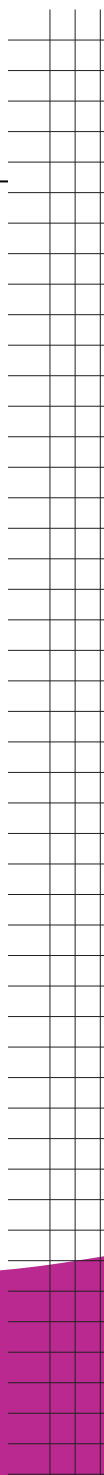
Wil jij duidelijk maken hoe jij gezien wilt worden? Wil je uitspreken wat jouw mening is? Wil jij uitdrukken hoe jij je voelt? Daarover gaat deze bijeenkomst en de volgende werkvormen

Vorbereiding

Voordat jongeren bezig gaan met hun creatieve uiting, is het nodig dat ze individueel of gezamenlijk gaan bedenken wat ze willen zeggen of uiten. Wat is je boodschap. Daartoe dient opdracht 1

Opdracht 1 Verken en bepaal jouw boodschap

Maak een woordspin: zet in het midden het onderwerp dat jij wilt verkennen en waarover jij je gevoelens of gedachten wilt uiten. **Hier zie je 3 voorbeelden.**

Kies 1 van de 3 spinnen uit en teken deze op een vel papier. Schrijf of teken de gedachten en gevoelens die bij je opkomen.

Wat houdt jou bezig?

Het kan bijvoorbeeld gaan om gevoelens van trots, blijheid of zelfverzekerdheid, maar ook van boosheid, verwarring of miskenning. Je boodschap kan gaan over een duidelijke mening, gedachte of overtuiging, maar ook over een vraag die je bezig houdt en waar je nog geen antwoord op hebt.

Opdracht 2

Expressievorm bepalen/ kiezen.

Na de voorbereiding zal de jongerenwerker met een groep jongeren de expressievorm kiezen. Dat kan de expressievorm zijn die het best past, het best uitvoerbaar is of de groep het meest aanspreekt

1. rappen
2. een song/lied maken en uitvoeren
3. een bestaand lied
4. elevator pitch
5. presentatie
6. stripverhaal
7. tiktok filmpje
8. spoken word
9. vlog

Rappen

Jongeren kiezen ervoor alleen of in groepjes hun eigen rhyme (raptekst) te schrijven. Eerst gaan jongeren leren binnen de muziek te denken en tellen in maten. Dit gebeurt onder leiding van een jongerenwerker die dat kan of een rapper of workshopleider. Dan gaan ze zich verdiepen in de kunst van het rijmen. Dat kun je doen door over een willekeurig onderwerp een verhaal te verzinnen samen. Jongeren maken zinnen aan de hand van rijmwoorden.

Bijv. onderwerp: pijn, en rijmwoord: klein.

Ik heb verdriet, het doet zo'n pijn

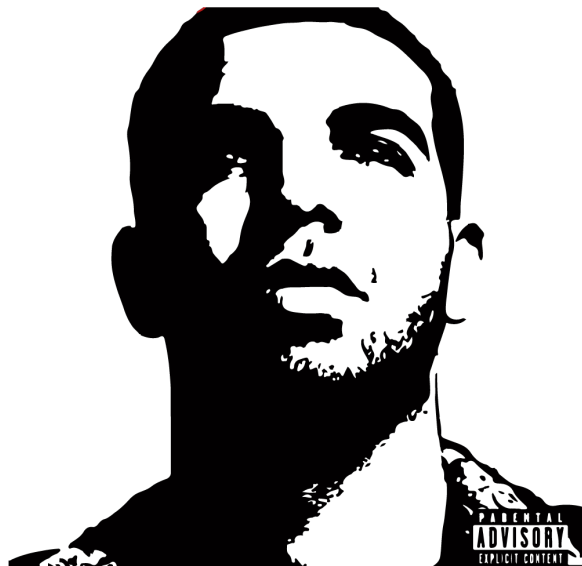
Ik voel me zo onzeker, ik voel me klein

Zelf aan de slag met rap

Vervolgens gaan jongeren alleen of in groepjes hun eigen rhyme (raptekst) schrijven. Hierbij kunnen ze een eigen thema als uitgangspunt gebruiken. De jongerenwerker workshopleider loopt rond en helpt waar nodig.

Alternatief: Zoek een rap op YouTube, kies muziek uit (karaokeversie) waarop je de rap wil gaan schrijven. Als je liever acapella (zonder begeleiding) wilt zingen/rappen/vertellen kan dat natuurlijk ook. Of als jij een muziekinstrument bespeelt zou je er ook voor kunnen kiezen om dat in te zetten. Na zo'n 15 minuten laat elk team hun geschreven raptekst horen op hip-hop beats. Ter afsluiting kan de workshopleider eigen rhymes rappen.

Ook is een groter aansluitend optreden mogelijk in een pauze voor een grotere groep. Dit optreden kan weer worden gecombineerd met een presentatie met de jongeren. Het is aan te raden om de workshops maximaal 90 minuten te laten duren.

Een song schrijven en uitvoeren

Zoek een song op YouTube, kies muziek uit (karaokeversie) waarop je de song wil gaan schrijven. Als je liever acapella (zonder begeleiding) wilt zingen/vertellen kan dat natuurlijk ook. Of als jij een muziekinstrument bespeelt zou je er ook voor kunnen kiezen om dat in te zetten. schrijf een tekst die past bij de melodie van het bestaande lied.

Het kan soms helpen ook naar de tekst te kijken van het bestaande lied. Soms staan er zinnen in die je wilt overnemen, of die je op ideeën brengen. Ook helpt de tekst om de nieuwe goed te laten kloppen bij de muziek.

Bestaande song

Soms kan jij jezelf uitdrukken door middel van een song. Dit zegt dan iets over jou of je ervaringen die jij persoonlijk meeneemt. Aan de hand van een song kun jij laten zien wat voor gevoel of emotie dit bij jou oproept.

Werkwijze:

- Maak een overzicht van drie songs die jij regelmatig luistert en voor jou persoonlijk iets betekenen.
- Scoor voor jezelf (waarde 1 tot 5) welke song heeft meeste voor je betekent.
- Zoek de bijpassende songtekst op via het internet, of vertaal zelf de songtekst.
- Onderstreep zinnen of woorden die iets over een bepaalde emotie of gevoel zeggen.
- Omschrijf bij elke onderstreepte zin of woord wat voor emotie of gevoel er naar boven komt.
- Je kunt het lied zelf zingen, of het laten horen en jouw toelichting erbij vertellen: waarom je dit lied hebt gekozen en wat het voor jou betekent. Wat jij ermee wilt vertellen.

Presentatie aan de hand van Power point, Prezi, foto of collage

Bij een presentatie toon en vertel je informatie of een boodschap aan een publiek aan de hand van een PowerPoint of Prezi, foto of collage.

Vorbereiding

- Als eerste bedenk je wat je wilt gaan vertellen (wat het doel is).
- Werk uit wat je wilt gaan vertellen:
- Bedenk: Waarom vertel jij dit verhaal?
- Wat is het doel en de boodschap?
- Wat wil je ermee bereiken?
- Wat is er interessant en belangrijk voor je publiek?
- Waartoe? Wat gaat het opleveren, wat kun je er allemaal mee?

Uitwerken

Maak de presentatietool (PowerPoint of Prezi, foto of collage). Zorg ervoor dat deze er qua lay-out, vormgeving en structuur duidelijk en aantrekkelijk uitziet.

Onderdelen van de presentatie:

Welkom: Welkom heten, je voorstellen, je onderwerp/titel van de presentatie, je doel, iets pakkends

Informatie: Je verhaal.

Afronding: Gelegenheid geven om vragen te stellen. Reactie vragen, bedanken en afscheid nemen

Oefen de presentatie goed.

Uitvoering

Geef de presentatie aan een publiek

Een stripverhaal kan een verhaallijn duidelijk weergeven of een situatie duidelijk maken. Ben jij goed in tekenen, kun je het stripverhaal tekenen. Wil je echte foto's gebruiken kan dat natuurlijk ook met behulp van praatwolkjes kun je tekst toevoegen. Tenslotte kun je een stripverhaal ook online ontwerpen. Hieronder staan wat voorbeeldsites waarmee je dit kunt doen.

Werkwijze:

Stap 1). Bedenk welke situatie je wilt uitwerken in een stripverhaal.

Stap 2). Bedenk hoe je het stripverhaal wilt uitwerken. Wil je dit online doen, kun je gebruik maken van onderstaande programma's:

- Pixton
- Storyboardthat

Stap 2). Schrijf de situatie kort op in het klad en ga het dan uitwerken.

Stap 3.) Laat duidelijk zien wat je hebt geleerd, of wat je hebt aangetoond.

Tiktok filmpje

Neem individueel een Tiktok filmpje op waarin je het volgende vertelt: Wie ben je, wat vind je belangrijk, hoe ga je om met anderen en wat doe je om jezelf te blijven ontwikkelen. Je mag er zelf invulling aan geven, dat kan door tussendoor een dansje te doen of gewoon terwijl je lekker achterover leunt. Wat jij prettig vindt, maak er iets leuks van!

Spoken word

Bij Spoken Word breng je je eigen tekst tot leven, je laat voelen wat je met je tekst bedoelt. Jij mag helemaal zelf bepalen wat jij wil vertellen en wat voor jou belangrijk is. Zie jezelf als een woordkunstenaar. Net zoals een singer/songwriter zingt over meegemaakte situaties zoals liefdesverdriet, zo kan jij vertellen over je doelen, dromen en angsten. Wees vooral jezelf en pak je podium!

Spoken word is een podiumkunst die ergens tussen rappen, zingen en dichten in staat. Het is makkelijker dan zingen, sneller dan poëzie en je hoeft er geen stoere rapper voor te zijn. Daarnaast is het door de naaktheid van het woord het perfecte medium om mensen iets te laten voelen van jou en je verhaal. En ze na te laten denken over iets dat in de wereld speelt of juist te laten lachen om iets wat we allemaal kennen.

Voorbeelden:

Racisme Ervaren? Luister naar DIT! | Spoken word: Wie Ik Was, Wie ik Ben, Wie ik Word (5min, Minerva Joy 7 augustus 2020: over erkenning van gemeenschappelijke slaverijverleden):

Andere voorbeelden zijn Insayno en Derek Otte

Het ritmische spoken word is een andere vorm van dichtkunst. Het is een mix van rap en poëzie, overgehaald uit de Verenigde Staten. Het heeft ook in Nederland terrein veroverd. Er zijn nu evenementen als 'de Spoken Awards', 'Woorden Worden Zinnen' en 'Flow'

Voorbeeld is de Amsterdammer van Antilliaanse afkomst die zichzelf een slecht geschuimde cappuccino met striemen chocolade noemt: hij hoopt met spoken words mensen eeuwig te raken. (2,5 minuut. poëtisch.)

Let's vlog

Denk na over een gebeurtenis van afgelopen week dat indruk op jou heeft gemaakt. Dat kan van alles zijn. Wat voor emotie kwam erbij kijken? Werd je er blij, verdrietig, teleurgesteld of zelfs boos door?

Neem een korte vlog op waarbij je vertelt over datgene wat indruk op jou heeft gemaakt.

Bijlage: Hoe jongerenwerk bijdraagt aan identiteitscohesie bij jongeren

Deze bijlage is aan de toolgids toegevoegd om het verband te verduidelijken tussen de door Sipi ontwikkelde tools en bevindingen uit het onderzoek door het Verwey Jonker instituut. Er staan antwoorden op vragen die gesteld werden bij een eerdere versie van de toolgids op basis van het onderzoek.

Wat is het belang van identiteitsontwikkeling en identiteitscohesie?

Je identiteit ontwikkelen is de opgave van elke jongere. Jongerenwerk kan jongeren de plek bieden om zichzelf te leren kennen, zich te spiegelen aan anderen, zich te herkennen in de worsteling en positief gedrag van anderen. Jongeren verkennen in hun puberteit wie ze zijn, wie ze willen worden en bij wie ze willen horen. Hun afkomst en culturele achtergrond is onderdeel van die verkenning. Jongeren met een migratieachtergrond hebben de (extra) opgave om verschillende culturele referentiekaders bij elkaar te brengen en daar een samenhangend geheel van te maken.

Jongeren ontdekken dat hun identiteit meervoudig, samengesteld en gelaagd is. Doordat ze in een groep met leeftijdgenoten (peers) onder begeleiding van jongerenwerkers hun zoektocht uitvoeren, groeit hun zelfkennis en gaan ze gaandeweg ervaren dat ze verschillende rollen hebben en te maken hebben met verschillende leefdomeinen (school, straat, werk, thuis). Elk leefdomein heeft eigen sociale en culturele codes, die vaak bepalend zijn voor hoe jongeren zich dienen te gedragen, welke (identiteits)posities ze wel of niet kunnen aannemen en het gevoel geeft of je er wel of niet bij hoort. Tegen deze achtergrond hebben jongeren te maken met verschillende (soms tegenstrijdige) referentiekaders waarbij ze op zoek gaan naar samenhang (cohesie) in hun gelaagde identiteit. Die ervaring van cohesie moet groeien, geeft rust en zelfvertrouwen en is een beschermende factor tegen ongewenste afslagen.

Welke bijdrage leveren jongerenwerkers aan de identiteitsontwikkeling van jongeren?

Jongerenwerkers zijn er voor alle jongeren en in het bijzonder voor kwetsbare jongeren. Het is de taak en het talent van jongerenwerkers om verbinding aan te gaan met jongeren, om contact met hen te leggen, jongeren het gevoel te geven dat ze er mogen zijn, de moeite waard zijn. Jongerenwerkers staan naast jongeren; ze zijn er voor hen. Jongerenwerkers hebben niet zozeer een boodschap, maar zijn beschikbaar voor jongeren. Jongerenwerkers helpen verbinding te leggen tussen de verschillende leefwerelden van jongeren: thuis, school, straat, werk, online. Met alle leefwerelden zijn jongerenwerkers bekend; jongerenwerkers kunnen jongeren helpen die leefwerelden te verbinden.

Jongerenwerkers zijn er om jongeren bij te staan om de goede weg in hun leven te vinden. Jongeren zijn op jongerenwerkers gesteld, ze hebben vertrouwen in hen. Omdat jongerenwerkers (net) wat ouder zijn, een opleiding hebben gevolgd en hun plek in de samenleving hebben gevonden, zijn ze ook mogelijke rolmodellen voor jongeren. Vanuit hun nabije positie en gelijkwaardige, open en niet-oordelende opstelling kunnen jongerenwerkers jongeren stimuleren bij hun identiteitsontwikkeling. Ze zijn een soort wijze oudere broer, zus, neef of nicht.

De inhoud van dit stuk is te herleiden naar het onderzoeksrapport van het Verwey-Jonker Instituut. Voor de leesbaarheid van dit stuk verwijzen we echter niet naar specifieke onderdelen van het rapport. Bij vragen kan contact worden opgenomen met de auteurs van de toolgids.

Welke tools voor wie en in welke volgorde?

De tools hebben tot doel bij te dragen aan identiteitscohesie en een positief ervaren identiteit. Tegelijkertijd heeft elke tool een specifiek doel. Hoewel aanbevelingswaardig om de tools in zijn geheel te gebruiken voor het werken aan identiteitscohesie onder jongeren, zijn de individuele tools (met de specifieke doelstellingen) ook op zichzelf te gebruiken.

De vijf tools zijn speciaal geselecteerd en ontwikkeld voor jongeren met een migratieachtergrond: hun (groot)ouders komen van buiten Nederland. Thuis, vanuit de familie gelden wellicht ten dele andere normen als de normen die in de bredere Nederlandse samenleving dominant zijn. Ook kunnen jongeren te maken hebben met (gevoelens van) uitsluiting op grond van hun uiterlijk en culturele achtergrond. Jongerenwerkers passen in hun werk voortdurend hun bejegeningstijl en activiteiten aan. Ze stemmen deze af op leeftijd, leefstijl, geslacht en aandachtsboog van doelgroepjongeren. Op basis van de doelen van elke tool bepaalt de jongerenwerker wat de kern is van de tool. Op grond hiervan schat de jongerenwerker in wat de speelruimte is om de uitvoering van de tool aan te passen aan de groep, zonder het doel uit het oog te verliezen.

Bij voorkeur worden de tools in de geboden volgorde uitgevoerd. In dat geval bieden jongerenwerkers begeleiding aan jongeren in zes weken bij een zoektocht die uitmondt in een trotse en zelfbewust expressie van wie ze zijn of waar ze voor (willen) staan.

De tools en de doelstellingen

Tool 1: Identiteitspizza

Als eerste stap worden jongeren zich bewust van hun meervoudige/gelaagde identiteit: ze zijn zowel Nederlander als voetballer, rapper, Surinaams, broer etc. Zoals we uit de wetenschappelijke literatuur ophalen heeft dit betrekking op verkenning van de eigen identiteit in de breedte.

Tool 2: Levenslijn

Als tweede stap gaan jongeren in hun zoektocht de diepte in, zowel in hun familiegeschiedenis als hun persoonlijke geschiedenis. "Als je weet waar je vandaan komt, kun je beter bepalen waar je heen wil.", zo zingt Henny Vrienten.

Tool 3: Discriminatie en racisme

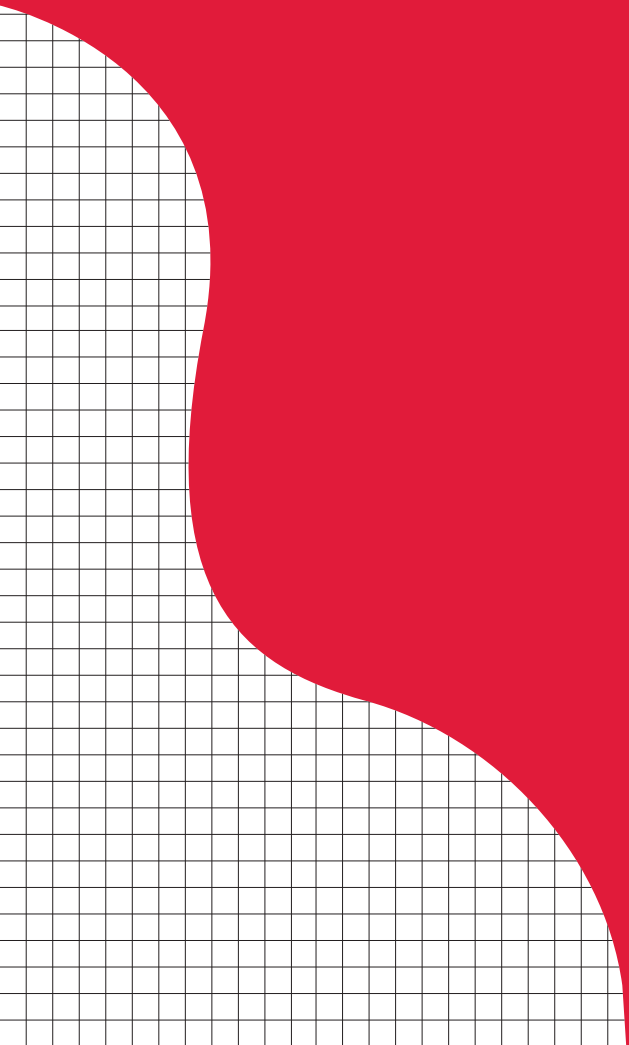
Uiterlijk en huidskleur zijn belangrijke componenten van wie je bent en hoe je in de samenleving wordt gezien. Wellicht identificeren jongeren zich niet zozeer met hun voorkomen of afkomst, maar de buitenwereld doet het (helaas) wel. Deze tool nodigt jongeren uit te beseffen en voelen wat ze daarvan vinden en hoe ze ermee willen omgaan. Het is hun opgave ook dat aspect te integreren in wie ze zijn.

Tool 4: Omgaan met de verschillende deelidentiteiten

In deze tool gaan jongeren spelen met verschillende referentiekaders in zichzelf en om hen heen. Afwisselend richten ze zich op verschillen en overeenkomsten in zichzelf en om hen heen. Hiermee spelen versterkt de identiteitscohesie: het gevoel dat er samenhang is tussen de hun verschillende rollen en aspecten van zichzelf.

Tool 5: Expressie

In deze tool gaan jongeren een kernboodschap verkondigen van wie ze zijn of wat ze (belangrijk) vinden. Ze kunnen duidelijk maken welke deelidentiteit(en) belangrijk voor hen is of zijn, in welke context en zij geven daar woorden (of een andersoortig expressie) aan. Dit bevordert een gevoel van cohesie, zoals intern als naar de externe wereld.

www.s-ipi.nl